

FÜGGETLEN RENDÉSZETI PANASZTESTÜLET

☒: 1358 Budapest, Széchenyi rkp. 19.

☎: 441-6501

Ügyszám: 147/2009/Pan.

A Független Rendészeti Panasztestület

163/2009. (VI. 10.) számú

állásfoglalása

A Független Rendészeti Panasztestület (a továbbiakban: Testület) budapesti lakos **panaszosok**¹ 2009. március 20-án előterjesztett **panaszát** a 2009. június 10-én – dr. Kádár András Kristóf testületi tag távollétében – megtartott zárt ülésén hozott döntése alapján

á t t e s z i

az intézkedést fogantató szerv – a Készenléti Rendőrség – vezetőjéhez.

A Testület megállapítása szerint a vizsgált ügyben alapjogot sértő intézkedésre nem került sor, mivel az alapjog korlátozása jogszerűen történt, ezért a Testület a panasz áttételéről döntött.

A Testület állásfoglalása ellen jogorvoslatnak helye nincs.

Indokolás

I.

A panaszos és társai által levélben előadott panasz szerint 2009. március 16-án 17 óra 48 perc körüli időben, a Budapest, V. kerület Kossuth Lajos téren, az 1956-os emlékhely közelében tartózkodtak, amikor rendőrök igazoltatták őket. Az egyik rendőr „intézkedés közlésének mellőzésével” az igazolványokat kérte. A rendőr a személyes adataikat igazoltató lapon rögzítette eközben egy másik rendőr videofelvételt készített a panaszosokról. E cselekmények okáról és jogalapjáról tájékoztatást nem adtak.

¹ Az Rtv. 93/A. § (8) bekezdése értelmében a panaszos személyes adatait töröltük.

A panaszosok ezt az eljárást emberi és alkotmányos jogaik, mozgásszabadsághoz fűződő joguk és a személyes adatok védelméhez fűződő alapvető jogaik súlyos megsértésének tartják.

Panaszosok kérték a Testület intézkedését a jogellenesen kitöltött RK lapok és a személyükről készült videofelvétel mielőbbi beszerzése érdekében, amit álláspontjuk szerint a rendőrség jogtalanul kezel. Megjegyezték még, hogy az adatvédelmi biztos megállapítása szerint a céltalan készletező adatgyűjtés jogellenes.

II.

A Testület az Országos Rendőr-főkapitányság (a továbbiakban ORFK) Ellenőrzési Szolgálatára útján bekért rendőrségi iratokból a következőket állapította meg.

1) A rendőrségi nyilvántartás szerint a panaszosokkal szemben az adott helyen és időpontban nem került sor rendőri intézkedésre, őket nem igazoltatták. A helyszínen biztosítási feladatot ellátó rendőri egység parancsnoka által írt jelentés az alábbiakat tartalmazza:

2009. március 16-án 11 órától 22 óráig voltak szolgálatban a Budapest. V. kerület Kossuth Lajos téren. A parancsnok a feladat megkezdése előtt állománya részére eligazítást tartott. Felhívta a figyelmet a közúti közlekedés szabályairól szóló 1/1975. (II. 5.) KPM-BM együttes rendelet (a továbbiakban: KRESZ) szabályainak betartására, az azonosító jelzések viselésére, a rendőri intézkedések szakszerűségének, jogszerűségének és kultúrált végrehajtásának fontosságára, továbbá arra, hogy amennyiben a szolgálat ellátása során kényszerítő eszköz alkalmazására kerül sor, az a szükségesség és az arányosság elvének betartása mellett történjen. Arra is figyelmeztetett, hogy az állomány a biztosítási feladat végrehajtása során csak a rendszeresített kényszerítő eszközöket tarthatja magánál.

A parancsnok a Kossuth téren jelentkezett a Köztársasági Őrezred alosztályvezetőjénél, aki feladatául szabta, hogy a Parlament épületében folyó plenáris ülés ideje alatt beosztottjaival lárson el kordonszolgálatot, meghatározta, hogy az esetleges jogsértések észlelése esetén tegye meg a szükséges intézkedéseket, és hogy a parlamenti ülés végén biztosítsa a képviselők zavartalan távozását az épülettől.

2) 17 óra 30 perckor a Kossuth téren megjelent 11 fő, akik „spontán demonstrációt” tartottak a Morvai Krisztinát március 15-én ért sérelmek miatt. Azt emberek békésen, kultúráltan viselkedtek. A rendőr három elkülönülten álló személyt igazoltatott, akik közül az egyik csuklyát és bukósisakot viselt. Az igazoltatottak az intézkedés ellen panasszal nem éltek, ellenállást nem tanúsítottak. Az igazoltatásról és az azt követő ruházat átvizsgálásról a rendőrök videofelvételt készítettek. A békés gyülekezők közül többen közölték a parancsnokkal – az általa adott jogi felvilágosítás ellenére –, hogy sérelmesnek tartják az ilyen intézkedést. Az intézkedő rendőrök jelvéyszámát

felírták, majd mobiltelefonnal róluk felvételt is készítettek. A parancsnok jelvéyszámát is lejegyezték és közölték vele, hogy ellene panasszal fognak élni.

3) A Készenléti Rendőrség parancsnoka a Testület rendelkezésére bocsátott egy jegyzőkönyvet, amely szerint a 2009. március 16-án a Kossuth téren végrehajtott biztosításai feladat során igazoltatott három személy adatait tartalmazó igazoltató lapokat a hatályos jogszabályok alapján 2009. márciusában megsemmisítették.

4) A Testület munkatársa telefonon beszélt az egyik panaszossal, aki kérdésére elmondta, hogy a rendőrök csupán az egyik panaszt igazoltatták, illetve rajta kívül további általa név szerint nem ismert férfit, és őt nem. Ennek ellenére a panaszosok által írt panaszlevelet ők is aláírták, mert együttérzésüket akarták ilyen módon kifejezni. Az Rtv. 92. §-ának (1) bekezdése szerint akinek az e törvény IV., V. és VI. fejezetében meghatározott kötelezettség megsértése, a rendőri intézkedés, annak elmulasztása, a kényszerítő eszköz alkalmazása alapvető jogát sértette – választása szerint – panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez, vagy kérheti, hogy panaszát az országos rendőrfőkapitány a Testület által lefolytatott vizsgálatot követően bírálja el. A (2) bekezdés pedig kimondja, hogy akinek az intézkedés jogát vagy jogos érdekét érintette, panasszal fordulhat az intézkedést foganatosító rendőri szervhez.

III.

1) A Testület ennek alapján megállapította, hogy a jogszabály rendelkezését figyelembe véve a panaszosok alapvető jogait a rendőri intézkedés nem érintette, a jogszabály szerint panasz előterjesztésére nem jogosultak. A Testület ezért a panaszbeadvány őket érintő részeinek vizsgálatát az ő tekintetükben – mint nem az arra jogosultak által előterjesztett beadványt – elutasította, és a továbbiakban csak Bordás Tamás panaszos jogait érintő adatokat értékelte. A másik két igazoltatott a rendőri intézkedés ellen panaszt nem jelentett be.

2) A rendőri egység parancsnoka a Testület munkatársával történt telefonos megbeszélés során a feltett kérdésekre elmondta, hogy az igazoltatás végrehajtását az Rtv. 29 §-ának (1) bekezdésében foglaltak alapján bűnmegelőzési céllal határozta el és hajtotta végre. Ezt az igazoltatottakkal is közölték. Elmondta még, hogy feladata volt a Kossuth Lajos téren a közrend és a közbiztonság fenntartása, az esetleges jogellenes cselekmények meggátolása, konkrétan pedig az Országgyűlés működése zavartalanságának és az országgyűlési képviselők háborítatlan elvonulásának biztosítása. A rendőri intézkedések közül az igazoltatást és a ruházatvizsgálatot választotta, hiszen ezeket találta alkalmasnak a megelőzés érdekében arra, hogy a csoportosulókat esetleges jogellenes cselekményeiktől visszatartsa.

Az Rtv. 15. §-ának (1) bekezdése kiemeli, hogy a rendőri intézkedés nem okozhat olyan hátrányt, amely nyilvánvalóan nem áll arányban az intézkedés törvényes céljával (arányos eljárás). Ugyanakkor az Rtv. 17. §-ának (1) bekezdése kimondja, hogy a

Rendőrség a feladatának ellátása során a testi épséghez, a személyes szabadsághoz, a magánlakás, a magántitok és a levéltitok sérthetlenségéhez, a személyes adatokhoz, valamint a tulajdonhoz fűződő jogokat a törvényben foglaltak szerint korlátozhatja.

3) A konkrét panasz kapcsán – a Testület álláspontja szerint – a kifogásolt rendőri intézkedések érintették a panaszos személyes szabadsághoz, emberi méltóságához, valamint a személyes adatok védelméhez fűződő jogát. Továbbá a Testületnek vizsgálnia kellett a jogbiztonság alkotmányos követelményének érvényesülését is.

4) A panaszügyben megállapítható volt, hogy az intézkedés a szükségesnél tovább nem tartott, az kizárólag a személyazonosság megállapításához, illetve a ruházat- és csomagátvizsgáláshoz szükséges időre korlátozódott. Ennek alapján tehát a panaszos személyes szabadságához fűződő joga nem sérült, mivel annak korlátozása a jogszerűség és az arányosság követelményeit betartva kizárólag az intézkedés időtartamára korlátozódott.

5) A panaszos emberi méltóságához fűződő joga kapcsán a Testületnek azt kellett értékelnie, hogy a végrehajtott intézkedések közül leginkább jogkorlátozó ruházatátvizsgálás során az intézkedő rendőr betartotta-e az arányosság követelményét. Az intézkedések okszerűsége és jogalapja jelen ügyben minden esetben megállapítható volt.

Az emberi méltósághoz fűződő joggal van összefüggésben az igazoltatásnak az a módja is, amikor az igazoltatott arcát, és iratait videofelvételen vagy képfelvételen rögzítik. Ezzel összefüggésben a Testület felhívja a figyelmet az Rtv. 42. §-ának (1) bekezdésére. E szerint a Rendőrség a rendőri intézkedéssel, illetve az ellátott szolgálati feladattal összefüggésben az intézkedéssel érintett személyről, a környezetéről, illetőleg a rendőri intézkedés szempontjából lényeges körülményről, tárgyról képfelvételt, hangfelvételt, kép- és hangfelvételt (a továbbiakban: felvétel) készíthet. Megállapítható tehát, hogy az intézkedések során (de általában bármilyen intézkedés során) a rendőrségnek lehetősége van arra, hogy ilyen jellegű képrögzítést végezzen, fontos ugyanakkor, hogy az Rtv.-ben foglalt garanciális szabályokat (a felvétel őrzésével és kötelező megsemmisítésével kapcsolatban) a rendőrség fokozottan betartsa.

6) A panaszos személyes adatainak védelméhez fűződő joga kapcsán a Testület vizsgálta, hogy az igazoltatások során történt adatrögzítések jogszerűek voltak-e.

Az Rtv. 29. §-ának (1) bekezdése értelmében a rendőr a feladata ellátása során igazoltathatja azt, akinek a személyazonosságát a közrend, a közbiztonság védelme érdekében, bűnmegelőzési vagy bűnüldözési célból, a tartózkodása jogszerűségének megállapítása céljából, közlekedésrendészeti ellenőrzés során, továbbá az igazoltatott vagy más természetes, illetve jogi személy és egyéb szervezet jogainak védelme érdekében kell megállapítani. Ugyanezen § (3) bekezdése előírja, hogy az igazoltatás során rögzíteni kell – ha további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb

körülmények ezt indokolják – az igazoltatott személyazonosító adatait, az igazolvány sorozatát és számát, valamint az igazoltatás helyét, idejét és okát.

A Rendőrség Szolgálati Szabályzatáról szóló 62/2007. (XII. 23.) IRM rendelet (a továbbiakban: Szolgálati Szabályzat) 38. §-ának (2) bekezdése előírja, hogy az igazoltatás során meg kell állapítani a személy azonosságát, és az igazoltató lapon rögzíteni kell annak az igazoltottnak az Rtv. 29. §-ának (8) bekezdése szerinti személyazonosító adatait, az igazolványának sorozatát és számát, valamint az igazoltatásának helyét, idejét és okát, akinél ez a további intézkedéshez, eljáráshoz szükséges, vagy egyéb körülmények ezt indokolják.

A Testület azt már a fentiekben rögzítette, hogy maga az igazoltatás indokoltsága, okszerűsége nem vitatható.

A Testület áttekintette az adatvédelmi biztos e tárgyban kialakított állásfoglalásait, valamint beszámolóit is – az igazoltatási gyakorlatot, különösen a személyes adatok rögzítését kifogásoló panaszok tárgyában. Az adatvédelmi biztos tájékoztatója az állampolgárok igazoltatásáról megállapítja, hogy az állampolgárok igazoltatására csak törvényben felhatalmazott személy (pl. rendőr, határőr, pénzügyőr stb.) jogosult. A rendőr, amikor igazoltat és ennek során a személyes adatokat feljegyzi, adatkezelést végez (ugyanakkor, ha csak elkérik az igazolványt, nem történik adatrögzítés, nem beszélhetünk személyes adatkezelésről). Az Rtv. a személyes adatok megismerése tekintetében széles körű jogosítványokkal ruházza fel a rendőröket. E szerint a rendőr a személyazonosság megállapítása céljából igazoltathat, az igazoltatott pedig köteles személyazonosító adatait hitelt érdemlően igazolni.

Ahogy azt az adatvédelmi biztos az 1461/A/2006-6. és az 502/P/2008-6. számú ügyekben született állásfoglalásaiban is kifejtette, hogy az igazoltatás során a személyes adatok rögzítése akkor jogszerű, ha az igazoltató lapok („RK lapok”) kitöltésének törvényben vagy rendeletben meghatározott oka fennáll. „Az adatvédelmi biztos következetes gyakorlata szerint az igazoltatott személyről adatok rögzítésére akkor kerülhet sor, ha azok szabálysértési-, illetve büntetőeljárás céljából szükségesek, vagy ha az adatok rögzítését egyéb releváns körülmény indokolja.” Jelen esetben – mint ahogy az a rendőri jelentésből is kitűnik – az adatok rögzítésére a védett középület (Parlament) és az abban tartózkodók (országgyűlési képviselők) védelmében került sor, tekintettel a Szolgálati Szabályzat fent idézett 38.§ (2) bekezdésére.

IV.

A Testület állásfoglalása szerint a panaszolt ügyben a panaszos alapjogainak korlátozására jogszerűen, indokolt módon került sor, így a Testület alapjogsérelmet nem állapított meg.

A Testület a rendelkező részben foglaltak szerint, az Rtv. 93. § (2) pontja alapján a panaszt, az intézkedést foganatosító szerv vezetőjéhez átteszi.

Budapest, 2009. június 10.

Dr. Kaltenbach Jenő
elnök,
előadó testületi tag

Dr. Juhász Imre
elnökhelyettes,
testületi tag

Fráterné dr. Ferenczy Nóra
testületi tag

Dr. Féja András
testületi tag

Független Rendészeti Panasztestület